

Londons Lombard Street.

•Lombard Street: A Description of the Money Market.• By Walter Bagehot. London 1873.

London har det største Pengemarked i Verden. Det er det vigtigste Centrum for Verdens Varehandel; før indførtes de fleste oversøiske Varer til London; nu sker vel denne Indførsel direkte til mange andre Byer; men stadig udføres i alt Fald de fleste Varer til fjerne Lande fra England og fremfor Alt fra Englands Hovedstad. Det er naturligt, at dér, hvor Handelen især samler sig, og hvor dermed de fleste Forbindelser, Gjæld og Tilgodehavende, haves, dér bliver ogsaa det naturlige Afregningssted for alt andet Pengemellemværende; kinesiske Vexler for The, sendt til Amerika, accepteres i London for amerikansk Regning; Amerikanerne betale igjen med Vexler for deres Udførsel af Varer som Tobak, Bomuld m. m. til Bremen, Petersborg og andre kontinentale Byer, medens Bremen og Hamborg igjen betale med Vexler for til England udført Kvæg, Smør m. m.; vel sker Omsætningen mere og mere direkte f. Ex. mellem de store nordtyske Byer og Amerika; men i ethvert Tilfælde finder Vexelomsætningen f. Ex. mellem Ostindien og Nordtyskland endnu næsten udelukkende Sted gennem London. Denne By er for hele Verden, hvad andre Byer er for mindre Kredse, og hvad

Londons Lombard Street.

•Lombard Street: A Description of the Money Market.• By Walter Bagehot. London 1873.

London har det største Pengemarked i Verden. Det er det vigtigste Centrum for Verdens Varehandel; før indførtes de fleste oversøiske Varer til London; nu sker vel denne Indførsel direkte til mange andre Byer; men stadig udføres i alt Fald de fleste Varer til fjerne Lande fra England og fremfor Alt fra Englands Hovedstad. Det er naturligt, at dér, hvor Handelen især samler sig, og hvor dermed de fleste Forbindelser, Gjæld og Tilgodehavende, haves, dér bliver ogsaa det naturlige Afregningssted for alt andet Pengemellemværende; kinesiske Vexler for The, sendt til Amerika, accepteres i London for amerikansk Regning; Amerikanerne betale igjen med Vexler for deres Udførsel af Varer som Tobak, Bomuld m. m. til Bremen, Petersborg og andre kontinentale Byer, medens Bremen og Hamborg igjen betale med Vexler for til England udført Kvæg, Smør m. m.; vel sker Omsætningen mere og mere direkte f. Ex. mellem de store nordtyske Byer og Amerika; men i ethvert Tilfælde finder Vexelomsætningen f. Ex. mellem Ostindien og Nordtyskland endnu næsten udelukkende Sted gennem London. Denne By er for hele Verden, hvad andre Byer er for mindre Kredse, og hvad

saaledes Hamborg væsentlig endnu er for hele det skandinaviske Norden. Tidligere konkurrerede Paris mere med London; nu da de franske Sedler ikke mere ere indløselige og det ædle Metal saaledes ikke mere Grundlag i Frankrig, skulle alle Vexeloperationer og i det Hele alle den store evropæiske Omsætnings Afregninger endnu mere have koncentreret sig i London.

Det staar tildels i Forbindelse med denne Londons Stilling som Verdens Pengemarked, men er dog ogsaa en direkte Følge af den hele store indenlandske økonomiske Udvikling i England, at det hele Bankvæsen her er udviklet mere end paa noget andet Sted. Ved Begyndelsen af 1874 var der i London efter de offentliggjorte Beretninger mere end tre Gange saa mange Penge deponerede i Bankerne som i New York, mere end ti Gange saa mange som i Paris og femten Gange saa mange som i det store tyske Rige, og dette Forhold bliver endnu meget mere til Londons Fordel, naar man kunde medtage det uhyre Beløb af Deposita hos private Bankiers. I Frankrig og Tyskland kan der være forholdsvis langt flere rede Penge i Forhold til Omsætningen, — Max Wirth regner den dobbelte Mængde i Tyskland og den tredobbelte Mængde i Frankrig — men disse Penge ere ikke tilstede paa Pengemarkedet; kun den store nationale Ulykke har kunnet bringe Franskmændene til at afgive dem paa en saa mærkelig Maade, som vi har set det ved det store Laan; i Almindelighed kan Ingen samle dem; det er for Laanemarkedet det Samme, som om de ikke existerede. I Londons Bankgade kan derimod hvert fremmed Land — ganske vist efter Omstændighederne til forskjellige Priser — finde Penge. Selv paa faste Ejendomme i fremmede Lande udlaanes umaadelige Værdier, i Almindelighed

gjennem fremmede Bankiers saaledes, at disse fra England faa de 80 pCt. og selv give de 20 pCt. til. Næsten alle store Foretagender søge da ogsaa først til London.

Ogsaa i London har Bankvæsenet i de sidste Aar været i stor Fremgang; i 1856 regnede Newmarch, at der i England i Gjennemsnit var 190 Mill. Pd. St. i Vexler i Omløb, allerede for et Aars Tid siden regnede Palgrave 320 Millioner P.; i 1844 havde de fire store Londoner Aktiebanker $10\frac{1}{2}$ Mill. af fremmede Penge, i 1873 60 Mill. P. samtidig med, at ogsaa den engelske Banks private Deposita steg fra 9 til 18 Mill. P. En karakteristisk Følge af Bankvæsenets store Udvikling er den Forandring, der er foregaaet i Handelens Karakter; Konkurrencen af nye Huse med mindre egen Kapital, men med stor Bankdiskonto, har i det Hele været til stor Fordel for Publikum, men skal have virket mindre heldig paa den kommercielle Moralitet; de staa heri tilbage for de gamle Firmaer med arvet godt Navn.

Hele den uhyre Virksomhed her hviler nu tilsidst udelukkende paa den store engelske Bank. Dens Seddelmonopol har — paa samme Maade som vi kjende det hos os selv fra Nationalbanken — gjort den til Landets eneste væsenlige Reserve af ædelt Metal. Og som Forholdene ere, bliver den derved i Virkeligheden hele Verdens store Reservoir af Guld.

Forfatteren af ovenfor nævnte Skrift, Bagehot, Udgiveren af «Economist» og bekjendt udmærket økonomisk Forfatter, har nærmest gjort sig det til Opgave at vise den Vigtighed, denne den engelske Banks Reserve har som Betingelse for, om hele England er solvent eller ikke, Vilkaarene, hvorpaa denne Reserves Bevarelse beror, og Midlerne til at forbedre den nuværende Tilstand. Han er

saa stor Realist, at han ikke et Øjeblik opholder sig ved det Spørgsmaal, om det ikke var bedre at have flere store Seddelbanker fremfor en eneste monopoliseret Bank; det var efter hans Mening det Samme, som om man vilde opstille en Regeringsform, hvorefter man skulde afskaffe Dronning Viktoria til Bedste for Englands virkelige Suveræn, Underhuset; den praktiske Betydning af den historiske Udvikling og den bestaaende Virkelighed er saa stor, at det sikkert ikke engang vilde lønne sig Umagen alvorligt at undersøge dette Spørgsmaal; og paa samme Maade forholder det sig efter hans Mening med det hele umaadelige System af Kredit, der nu engang er knyttet til den store engelske Bank. Lejlighedsvis gjentager Forfatteren, hvad der andetsteds oftere er paavist, at det blandt Andet af den Grund er hensigtsmæssigt, at de forskjellige Banker have Ret til Seddeludstedelse, at det er den bedste Maade at udbrede den hele Bankvirksomhed paa; det er det Samme som at understøtte enhver Banks Begyndelse og Udvidelse, indtil den erholder Deposita; ved Seddeludstedelse afhænger Udbredelsen væsenlig af Banken eller Bankieren selv, han kan give sine egne Betaleløfter ud som Laan eller Betalinger; ved Deposita er han derimod passiv; ved Seddelomløbet behøver omvendt Publikum blot Ingenting at gjøre, det modtager Sedlerne i dets sædvanlige Forretninger og behøver blot at lade være at præsentere dem til Udvexling i Banken. Forfatteren erindrer om Seddeludstedelsen som Grundlag for det skotske Bankvæsens uhyre Udbredelse, medens først senere Depositaerne ere komne til at spille den vigtigste Rolle; han peger ogsaa paa de mange, udbredte schweiziske Banker i Modsætning til den ene monopoliserede franske Bank. Men som Forholdene nu engang ere, finder han

det som sagt ikke praktisk at gaa videre end til at tænke paa en forbedret Bestyrelse af den bestaaende «Bank of England».

Bankens Bestyrelse ved praktiske Kjøbmænd er god nok med Hensyn til Sikkerheden; deri er der neppe Mere tilbage at ønske. Men der er ikke altid den tilstrække-Energi tilstede ved Spørgsmaal som, hvor Diskontoen hurtig bør forhøjes etc. Især finder Bagehot det misligt, at saavel den administrerende Direktør som Vicedirektøren vexe hverandet Aar. Trods Alt, hvad der kunde tale derfor, mener han dog ikke at kunne anbefale nogen fast første Direktør: en saadan Mand vilde have en altfor stor Magt i Landet; Alle vilde bøje sig for ham, fordi deres Skjæbne i Tilfælde af Panik vilde afhænge af ham; ej heller mener han, at man let vilde træffe det bedste Valg, ligesom ogsaa den fornødne Kontrol her vilde være i høj Grad vanskelig. Den franske Fremgangsmaade at lade Statens Regjering besætte disse vigtige Poster passer ikke med engelske Forhold. Derimod mener han, man kunde opnaa det væsentlige Formaal uden hine Misligheder ved at ansætte en fast sagkyndig Underdirektør.

Som den vigtigste Regel for at tilvejebringe Sikkerhed under vanskelige Pengeforhold anbefaler den kyndige Forfatter selvfølgelig Diskontoens Forhøjelse. Det er især, naar det flere Aar efter hinanden har været daarlig Høst og Dyrtid, under hvilke Forhold ogsaa de andre Erhverv trives daarlig, at der bliver Knaphed paa Pengemarkedet, medens det omvendt især er efter flere gode Aar, at Priserne gaa op, Forretningerne trives, og Spekulationen tager til; denne forøges i den nyere Tid ved de større Fordringer, der nu stilles til høj Rente: «den moderne Englænder er ikke tilfreds, naar han ikke faar 5 pCt. af

sine Penge.» Saasnart store Pengemængder gaa ud af Landet, uden at man i en kortere Tid kan vente dem tilbage igjen, til Betaling for Korn i Dyrtid, for Bomuld, eller hvad Grunden nu kan være, anbefaler Forf. ubetinget øjeblikkelig Diskontoforhøjelse; Opsættelse skader, Pengene skulle dog ind igjen, og senere vil dette altid kræve skarpere Forholdsregler. Diskontoforhøjelsen bør ikke være mindre end 1 pCt. ad Gangen, naar den tilbørlig skal paavirke den udenlandske Vexelkurs; det har Erfaringen vist. Det har været til den største Gavn for det engelske Pengemarked, at Banken siden 1860 er slaet ind paa denne Vej, og det skyldes bl. A. Diskontoens Forhøjelse i Tide, at der ikke i 1864 udviklede sig en Krisis af samme Omfang som den i 1857.

En anden Fremgangsmaade kræves væsenlig, for saa vidt det er Usikkerhed paa Pengemarkedet hjemme, der foraarsager Vanskeligheden. Ganske vist maa Banken sikre sig selv; men netop det rette Hensyn til egen Sikkerhed gjør det yderligere nødvendigt, at den under saadanne Forhold netop maa give Laan paa enhver god Sikkerhed. Nægter den dette, forøger den kun Vanskelighederne: den Kjøbmand, der ikke kan faa sine Vexler diskonterede, bliver derved let ude af Stand til selv at betale sine Accepter; Bankiererne og Vexellererne søge at sikre sig ved at tage Penge ud eller være tilbageholdne; kort sagt, i enhver Henseende blive Forholdene værre, naar Landets store, fælles Reserve nægter sin Tjeneste. Fonds kan i Almindelighed ikke engang den engelske Bank sælge i Tilfælde af Krise. Derimod er det ogsaa her af Vigtighed, at Pengene ere dyre, fordi de da ikke søges af dem, der ikke behøve dem, og Penge da mindre tages ud uden tilbørlig Grund. I alle de sidste Kriser

har Banken ogsaa brugt den Politik at udvide sine Forskud; i 1817 steg Laanene paa Privates Sikkerheder fra 19 til 20, i 1857 fra $20\frac{1}{2}$ til $31\frac{1}{2}$ og i 1866 fra $18\frac{1}{2}$ til $33\frac{1}{2}$ Mill. P. Peels Bankakt af 1844 med dens Paabud om at have Guld for Sedler har efter Bagehots ogsaa ofte andetsteds fremsatte Mening gjort Nytte derved, at den kunde sættes ud af Kraft i Kriserne 1847, 1857, 1866; enhver Reserve opfylder kun sine Formaal, naar man under visse Forhold kan bruge den. Forf. anerkjender, at den engelske Bank nu har erklæret det for sin Pligt under vanskelige Forhold at komme hele Pengemarkedet til Hjælp, men han ønsker dog denne den monopoliserede Centralbanks Forpligtelse endnu mere præciseret.

Omkring den store engelske Bank staar i London en talrig Række store, kraftige Aktiebanker, alle af temmelig ny Datum og egenlig et Produkt af den Opdagelse, at den gamle Lovgivning kun forbød Aktiebanker, der vilde udstede Sedler, ikke andre. Om disse Bankers fordelagtige Virksomhed faar man et Begreb, naar man erfarer, at for et Aars Tid tilbage 15 gave over 20 pCt. Dividende, 20 mellem 15 og 20 pCt., af den hele deri anbragte Kapital over en Fjerdedel Mere end 15, over Halvdelen Mere end 10 pCt. Ganske vist er dette især de ældre Banker, der gjennem en lang Aarrækkes Virksomhed have erhvervet sig en vid Kreds af Kunder, og ligeledes maa fremhæves den londonske Skik ikke at give Renter af Folio-Pengene; i Skotland, hvor alle Deposita forrentes, er Dividenden heller ikke fuld saa høj, for de store skotske Banker mellem 8 og 13 pCt. Bagehot anbefaler som en nyttig Reform for flere af de store Banker, at de skulde stille en kritisk Komité af Kjøbmænd ved Direktørernes

Side; det kommer ved denne Virksomhed an paa en høj Grad af Forsigtighed, og dette vilde derved opnaas.

Derimod ere de bekjendte londonske private Banker, d. v. s. enkelte Mænd som Modtagere af betydelige Deposita, aabenbart i Tilbagegang; mange ere gaaede bort og ingen nye komne til. De kunne ikke mere staa sig imod de store Aktieselskaber, der altid ved en større Tillid blive bekjendte i en større Kreds. Første Klasses Mænd ville ikke mere paatage sig saadanne Forretninger, og Mænd, der ikke staa paa Rigdommens øverste Trin, kunne det ikke mere. Arvede Forretninger af denne Art gaa dernæst næsten aldrig rigtig godt. De solide, fint dannede engelske Londoner-Bankiers synes derfor snart at skulle høre Fortiden til.

Foruden nogle enkelte nye, store Diskontoselskaber findes der endelig omkring de større Banker en stor Mængde private Diskontører eller Vexelagenter. De give Laan paa udenlandske Obligationer, Jernbanepapirer og andre Effekter, hvis Bedømmelse kræve særlig Kundskab, og som de da ofte selv belaaene med Tilføjelse af deres personlige Garanti. Eller de have det personlige Bekjendtskab til visse Forretningsbrancher, som er yderligere nødvendigt i saa bevægede Forretningsaar som de senere, hvor Folk ofte ere udmærket fine ved Aarets Begyndelse og ikke due ved dets Slutning, eller omvendt, hvor disse Mænd derfor ved deres nærmere Bekjendtskab ofte kunne diskontere mangfoldige Vexler, som de store Banker ikke have fornødent Kjendskab til. Ogsaa er det ligesaavel disse private Diskontører som de større Banker, der samle de agerdyrkende Egenes overflødige Penge for at lade dem blive anvendte i de driftigere Fabrikegne. For nogle Aar siden gjorde den engelske Bank lige over for disse sine

Konkurrenter sig til Regel kun at laane dem Penge til de Tider af Aaret, hvor den selv havde Overflod; man vilde tvinge dem til selv at holde Reserve. Den har imidlertid atter maattet fravige denne Regel; den har indset, at den, som Forholdene ere i England, som tidligere berørt, ogsaa allerede for sin egen Skyld er nødt til at støtte dem under vanskelige Forhold.

Vilde man give et fuldstændigt Billede af den engelske Pengeverden, vilde det være nødvendigt endnu at omtale andre Klasser af Instituter eller private Virksomheder. Saaledes er største Delen af den umaadelige Handel med udenlandske Vexler i Hænderne paa en forholdsvis lille Kreds af Bankiers eller Vexelhandlere, mest af udenlandsk Herkomst. Og endelig er der fremfor Alt den ikke ubetydelige Virksomhed i Provinserne for ikke at tale om de storartede Banker i Skotland, Irland, ja end ogsaa i Koloniernes. Vel har den engelske Banks Seddelmonopol i det Hele skabt et lignende System som det, vi i det Smaa kjende fra vore egne danske Forhold: foruden de store londonske Banker med en Virksomhed væsenlig indskrænket til selve London, en Mængde selvstændige mindre Banker omkring i Provinserne. Men som bekjendt er der dog — for nu ikke her at komme ind paa de særegne skotske og irske Forhold — den Forskjel paa de engelske Tilstande og paa vore, at i alt Fald de ældre engelske Provinsbanker have haft og tildels endnu have den Hjælp, der ligger i Retten til Seddeludstedelse. I 1873 vare disse Bankkontorer i Provinserne fra 900 i 1851 stegne i Antal til 1620, og de regnedes at have en Kapital til deres Raadighed af 210 Mill. P. imod 174 Mill. P. i de londonske Privat og Joint-stock Banks og 67 Mill. P. i den engelske Bank. Ogsaa disse Indretninger høre da

med til det hele umaadelige System af Pengeanstalter. Og midt i det Altsammen, ja som et Slags Centrum for hele Verdens Pengevæsen staar, siden den engelske Revolution, siden Vilhelm af Oraniens og den begyndende Parlamentarismes Dage, det store, mægtige, selvstændige Institut, Bank of England.

N. C. F.
